

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

לב.

עין משפט גר מצוה

(6) כמותו לו, (7) ופי' העיר כפי קרא' כיון שצ"ח לו שפחה ככל ארבע רוחותיו, (8) וזהו ג' שפ"ח יש גירסא אחרת להפ"ך והיא גירסא כרמ"ס ופי' ויבשר כוס ישיבה, (9) יצמות, (10) ופי' חוס' יקדושין, (11) ע"י לעיל ל' חוס' ד"ה ה"א א"ל, (12) וקדושין ל' ע"ש, (13) לעיל ל' א"ל, (14) ודברים כ"ג, (15) ע"י חוס' דכמותו דף ה"א, שמילוי ע"א.

תורה אור השלם

1 כי תראה חמור שגנף רבץ תחת משאו ודחל מעוב לו עוב תעוב עמו: שמו כה ב 2 איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו אני יי אלהיכם: ויקרא יג 3 כבוד את אבך ואת אמן למען יאריך ימיך: עקר האדמה אשר לא יאליהך נתן לך: שמו כה ב 4 כבוד את יי מהותך ובראשית כל תבואתך: משלי ט 5 לא תראה את חמור אחיקו או שורו פליטם בדרך והתעלמתם אשר להקם תקים עמו: דברים כב ד

כרי מגו תלפא. שנים מן השלשה יצאו ויעידו לומר שלשה היינו: אם יש פס כ"ד. וחסה צ"ד שלשה. אלמא אין כח להפקיר ממון זה אלל זה בפחות משלשה: גילוי מילפא. שיעדו שחלקתי בשוה: אלמנה. הניחונת מנכסי יתומים מוכרת למונות: שלא כצ"ד. ובלבד שיראו שנים שלא תמכור בזול:

מתני' מלאה כרפס. בגמר' מפרש מאי אנטרין: היסה כניס הכקרות. והוא כהן: או שאמר לו אל חסורי. והוא במקום שהוא מותר ללך סס: הלך וישב לו. הבעלים: אבל לא לטעון. בגמר' מפרש: גב' רפא שאמר. שגינתו כשגנתו עסקין כשאניה מתעה את הבהמה שצרכה להיות צורחת ויואלת: ופינה משפחתי. שאניה נעולה וחסה נלחל לנחל יולאה: מעייל לגאוי כדמתיקן לעיל (דף ה"א). לגינתו ולחורבתו מנין: כרישא גרסיקו והוא פעומים כחוסם כסיפא גרסיקן והוא פעומים חוץ לחסות: אני ה'. אלפי' שאמרתי לך ירא את אנכי אני אדון לשניכם ואם אמר לך אנכי עבור על דברי לחלל שנת אל תשמע לו: הוא אמינה לייפא ליה. דלמי עשה לכבוד ודמי לא תעשה ללא מויל להעלס: אנכיזה עשה ולא תעשה היא השב תשינס לא מויל להעלס: סוקש כבוד. בגיורה שיה ככד את אנכי ככד את ה' מתיק: דליה כיה חסרון כיס. אם לא יטעון: פריקה אינה כיה חסרון כיס. שבהמה נשנת תחת משאה: לומר לך פריקה כחנס. אבל טעינה לא נטוית אלל בשכר ה' הלכך אי לא כחש פריקה ותיא מק"ו מטעינה הוא אמיינה דיו לצל מן הדיון להיות כדון מה טעינה בשכר אף פריקה בשכר: לא מסיימי קראי. משמעות טעינה הלכך אי כתיב חד הוה חכמינה לפריקה אמת: רובץ פחם משאו. משמע שצריך לפרוק: דרמו אינה וטעונייהו באורחא. אף המשא מוטל על הקקע שצריך לטעון: מדברי

אלמנה מוכרת שלא כצ"ד. ואל"ת התם משום חילוף או משום שלל תחצה צ"ד כדמפרש כאלמנה ניחונת (כמותו דף י"ז ופי' דס"ל כיון דאלמנה מוכרת אע"ג דאניה שלה שלל צ"ד משום חילוף הי"נ שותף יעול את שלו שלל צ"ד אע"ג דליכא עטס דחינח: בירת דין הדיושות. ואל"ת והאמריקן התם (דף ז"א. ופי' ואלמנה שגמה לעצמה לא עסקה ולא כלום דאמריקן לה מאן עס לך הלל מוכרה ע"פ צ"ד הדיושות וי"ל כיון שלוקחת לעצמה נראה לעולם שמעבכת מנכסי יתומים כדה אע"פ שיש צ"ד הדיושות כיון דליכא מומחין אבל כשמוכרת לאחרים אין נראה שמעבכת משלהם שפירי לא עכבה כלום ואל"ת ומ"ש דאלמנה מוכרת לאחרים שלא צ"ד וצ"ד יכולה לעכב אפי' לעצמה מדלמתיקן התם דאל"ת מאן עס לך משמע דצ"ד יכולה לשוס וקאמר נמי התם ההוא גברא דלפקידו גציה כסתא דיתמי אזל שמה לנפשיה בת' זוזי לסוף איקור כו' אתא לקמייה דרבי אל"ת מאן עס לך משמע דצ"ד יכול לשוס ולקמן כפרק המפקיד (דף ל"ה).

מנן המפקיד פירות אלל חזירו והרקיצו כו' עושה להם תקנה ומוכרן צ"ד וכשהוא מוכרן מוכרן לאחרים ואין מוכרן לעצמו כיונא צו גבאי נדקה פורתין לאחרים ואין פורתין לעצמם דאפילו צ"ד מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמם ושלא צ"ד אין מוכרין אפילו לאחרים וליכא לוימנר הא דלמר ומוכרים לאחרים צ"ד היינו כרשות צ"ד אבל אי דעיני צ"ד השומא יכול לעכב לעצמו דצירושלמי מסיק על ההוא מעשה דרבי יוחנן חקוקא דמיימי פ"ק דפסחים (דף י"ג. ופי' א"ל לך ומוכרס צ"ד אלמא אע"פ שמתן לו רשות היה צריך למוכרס צ"ד וי"ל דמוכרת שלא צ"ד צ"ד משום חינח 'ווגבי כסתא דיתמי נמי דיכול לעכב לעצמו צ"ד מנין לוימנר דהיינו דוקא צדיעכד דמשוס חסד לא מהדרין עובדא א"נ דגבי יתמי צ"ד עצמם הם מפקדין ולכן יכול לעכב לעצמו על פיהם אבל שקדון של אחרים אינו יכול לעכב לעצמו על פי צ"ד: כבוד את ה' מהונך. הא דנקט קרא דדברי קבלה ולא נקט קרא דאיש אמו ואציו מיראו וכתיב את ה' אלהיך מירא משוס דניחא ליה לאמרי קרא דכבוד: מדברי

קעא א ב מ"י פ"יו מהל' אשתו הל' יג ופי"ח הל' יג סנה עשין מה טוע"ע אפי"ע סי' קפ ספיק ג:
קעב ג מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עד עשין טוע"ע ח"מ סי' רפא ספיק ג:
קעג ד מ"י פ"יו מהל' הלכה י' ופי"ג מהלכות רובא הלכה ג סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעד ה מ"י פ"יו מהל' אציה הל' י' ופי"ו מהלכות ממרים הל' יג סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעה ו מ"י פ"יו מהל' רובא הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעז ז מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעח ח מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעט ט מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעך י מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעכ יא מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעד יב מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעה יג מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעז יד מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעח טו מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעט טז מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעך יז מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעד יח מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעה יט מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעז כ מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעח כא מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעט כב מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעך כג מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעד כד מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעה כה מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעז כו מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעח כז מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעט כח מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעך כט מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעד ס מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעה סא מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעז סב מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעח סג מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעט סד מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעך סה מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעד סו מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעה סא מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעז סב מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעח סג מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעט סד מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעך סה מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:
קעד סו מ"י פ"יו מהל' אציה הל' ה סנה עשין טוע"ע ח"מ סי' רעב ספיק ג:

מוסף רש"י

שואם אמר לו אביו. להקה' דישטמא. כתיב הקבוצה להסיב אציה. או שיהיה עומדת בחן ואמר לו אל מחזור ויבמות (ג). שנאמר איש אמו ואציו. תיראו וגו'. וילפינן לוא דטומאה ולוא דהשבת אציה מלאי דשבת (שם).

רבינו הגנאל

דכתב רחמנא הכי הא לאו הכי הוה אמינה אם יארר לו אל תשיב ישמע לו אמאי והוה כיבוד וואם עשה שונאמר כבוד את אבך והשבה היא עשה שנאמר השב תשיבים לאתריך ולא תעשה שנאמר לא תוכל להחלתם ולא אתי עשה דרחל לא תעשה ועשה. ופרקינן מהו דתימא הואיל ואיתקיש כיבוד אב וואם לכיבוד המקום שנאמר כבוד את ה' מהונך אימא ניציות ליה לאבהו קמ"ל דלא: חייב לטעון לפרוק אפי' ק' פעמים שנאמר עוב תעוב עמו. פי' פריקה איהו כיה חסרון כיס שאם לא תפרקה חמור הבהמה חחת משאה טעינה אין בה חסרון כיס דליכא חששא למיות הבהמה. ישב לו בעל הבהמה ואמר לו מצוה לעליך לפרוק אם תרצה לפרוק פרוק פטור שנאמר עמו. היה בעל הבהמה וכן נכלא חייב. מצוה מן התורה

רבינו הגנאל (המשך) דכתב רחמנא הכי הא לאו הכי הוה אמינה אם יארר לו אל תשיב ישמע לו אמאי והוה כיבוד וואם עשה שונאמר כבוד את אבך והשבה היא עשה שנאמר השב תשיבים לאתריך ולא תעשה שנאמר לא תוכל להחלתם ולא אתי עשה דרחל לא תעשה ועשה. ופרקינן מהו דתימא הואיל ואיתקיש כיבוד אב וואם לכיבוד המקום שנאמר כבוד את ה' מהונך אימא ניציות ליה לאבהו קמ"ל דלא: חייב לטעון לפרוק אפי' ק' פעמים שנאמר עוב תעוב עמו. פי' פריקה איהו כיה חסרון כיס שאם לא תפרקה חמור הבהמה חחת משאה טעינה אין בה חסרון כיס דליכא חששא למיות הבהמה. ישב לו בעל הבהמה ואמר לו מצוה לעליך לפרוק אם תרצה לפרוק פרוק פטור שנאמר עמו. היה בעל הבהמה וכן נכלא חייב. מצוה מן התורה

להלן כבוד את ה' מהונך הלכך לציית ליה קמ"ל דלא לשמע ליה: מצוה מן התורה לפרוק אבל לא לטעון: מאי אבל לא לטעון אילמא אבל לא לטעון כלל מאי שנא פריקה דכתיב עוב תעוב עמו טעינה נמי הכתיב ה' הקם תקים עמו אלא מצוה מן התורה לפרוק בחנם ולא לטעון בחנם אלא בשכר ר"ש אומר אף לטעון בחנם תנינא להא דת"ר פריקה בחנם טעינה בשכר ר"ש אומר זו וזו בחנם מאי טעמייהו דרבנן דאין ס"ד כר"ש לכתוב רחמנא טעינה ולא בעי פריקה ואנא אמינא ומה טעינה דלית בה צער בעלי חיים וליכא חסרון כיס חייב פריקה דאיהו בה צער בעלי חיים וחסרון כיס לא כל שכן צער למאי הלכתא כתיבי רחמנא לומר לך פריקה בחנם טעינה בשכר ורבי שמעון מאי טעמא משום דלא מסיימי קראי ורבנן אמאי לא מסיימי קראי הכא כתיב רובץ תחת משאו התם כתיב נופלין בדרך דרמו אינהו וטעונייהו באורחא משמע ורבי שמעון נופלין בדרך אינהו וטעונייהו עלוייהו משמע אמר רבא מדברי

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

מדברי שניהם נלמד צער בעלי חיים דאורייתא. וא"ת א"כ אמאי עוקרים על המלכים ולא מדרכי האמורי (ע"ז דף יא.) וי"ל משום דכבוד מלך ונשיא עדיף כמו כל תשמיש דגדחה מפני כבודם ולאונקלוס (א) שרף על ר"ג ע' מנה נורי פ"ק דע"ז (סס) ועוד דכיון דכתיב את סוסיהם תעקר קל לדמות מפני המלך: **מ"א** עסקינן דאדהכי והכי בפי"א משוקיה. וא"ת מ"מ נדרוש ק"ו מטעניה דלית בה חסרון כ"ס וי"ל כיון דטעניה ש"ס בה חסרון כ"ס לא הויא שזכר דמ"ט מפריקה א"כ אף טעניה דלית בה חסרון כ"ס נמי הוי נחנם ופריקה נכתבה לדרוש ש"ס דרשא אחרת:

מבבל דת"ק סבר דזקוק לו. המקשה סבור דת"ק נמי ידרוש משאו שהו"א יכול לעמוד בו ושאינו יכול לעמוד בו נהי דל"ן חייב לסייע נחנם משום דלית ביה מלות פריקה מ"מ שזכר חייב לסייע משום דער בעלי חיים וא"ת ולרבי יוסי הגלילי דסבר דער בעלי חיים לאו דאורייתא וא"ת ליה לקנות ד"ס (ג.) דטעניה שזכר מ"ט טעניה מפריקה וי"ל דר"ש ק"ו מחסרון כ"ס דלכתוב טעניה גרדל ד"ש טעניה שאין בו חסרון כ"ס וכ"ט פריקה אלא כתב פריקה לאגמורי דטעניה שזכר וכו' דטעניה שאין בה חסרון כ"ס הויא שזכר היכא דלית בה חסרון כ"ס נמי דהיינו היכא דבעל משוקיה הוי שזכר דלפי"א מטעניה דלית בה חסרון כ"ס והשתא לא ז"א להוכיח רק דלער בעלי חיים דאורייתא ולא לקיים שנתח ק"ו י"ס להוכיח דלער בעלי חיים דאורייתא דלפטר שק"ו הוי מחסרון כ"ס כדפרישית לר' יוסי וא"ת ולמלא זקוק לו מדרבנן וי"ל דכל הסוגיא מוכתה דאי דער בעלי חיים לאו דאורייתא אינו חייב לסייע אפי' שזכר כדלמדין בסמוך וכי ליתיה למריה נדהיה ליעזב גביה שזכר בעל"ז ועולם כ"ס דער בעלי חיים דאורייתא אכל אי הוי דרבנן פטור היה אפילו שזכר וכן נתר הכי דקאמר ולי אמרת לאו דאורייתא אמאי מטפל ביה וליטני מדרבנן:

וא"י לאו דאורייתא אמאי מטפל בה. וא"ת והלא דספרי דורש שונאך אפילו שונא עובד כוכבים וי"ל דלמכתא דלמלא היא דלער בעלי חיים (פסחים דף ק"ג: ושם) מוקי בשונא ישראל:

ולחמעיניה י"ן אסור אין זקוק דברים זקוק ואפילו לטעון משום איבה: **אמאי** וחדלה. וא"ת וליטני נחנם אכל שזכר חייב ולעולם דער בעלי חיים דאורייתא וי"ל דחדלה משמע לגמרי: **וא"י** במעניה אמאי עובד. וליכא למימר דבעל משוקיה דל"ס כן רישא נמי:

קא א מ"י פ"ג מה' רולח ושמרת נפש ה"ל א סגמ עשין פ"א טו"טע ח"מ ס' רעב טעין א':

קא ב ג מ"י שם ה"ל ט ועיין כ"מ טו"טע ד עסקין ט: **קפב** ד מ"י שם ה"ל ט ועיין כ"מ טו"טע ט עסקין ט: **קפג** ו מ"י שם ה"ל יג ועיין כ"מ טו"טע ט עסקין ט כה"ה: **קפד** ו מ"י שם ה"ל יג ועיין כה"ה טו"טע ט עסקין ט: **קפה** ז מ"י שם טו"טע ט עסקין ט: **קפו** ח מ"י שם ה"ל יג טו"טע ט עסקין י: **קפז** ט מ"י שם ה"ל יד טו"טע ט עסקין יא:

רבינו חננאל

לפרוק בחנם ולא לטעון בחנם אלא בשכר. ר' שמוען אומר אף לטעון בתום משום דלא מסיימי קריא איהו לפרוק ואיהו לטעון הילכך שניהם בתום אמר רבא מדברי שניהם נלמד דער בעלי חיים דאורייתא מרארי פריקה דברי הכל בתום: ר' יוסי הגלילי אומר אה הוסינו יותר משאו ונפל אין זקוק לו שנאמר תחת משאו משאו שיכול לעמוד בו. בהמת עובד כוכבים מטפל בה כבהמת ישראל משום איבה. בהמת עובד כוכבים ועובד כוכבים מחמור אהריה ומשאו של ישראל וצריך לטעון אין זקוק לו שונא וחדלה. אבל ישראל מחמור אהריה בהמתו והמשאו לעובד כוכבים עוב תעוב עמו. ומפשי' והא תרווייהו וחדלה עוב תעוב בפריקה הוא דכתיב ביה ואוקימנא כ"י יוסי הגלילי דסבר דער בעלי חיים לאו דאורייתא. אהב צריך לסייע בפריקה והשונא צריך לסייע בטעניה יצא האהב וסייע השונא כדי לכון את יצרו לשלום. ופשוטה היא:

מדברי שניהם מדקאמרי תרווייהו פריקה עדיפא: **ואפילו** ר"ש לא קאמר. דלטרעך למכתב פריקה: **אלא** משום דלא מסיימי קראי. לטעניה: **לאו** משום דער בעלי חיים. והכי יליף מה טעניה דליכא דער בעלי חיים חייב פריקה דליכא דער בעלי חיים לא כ"ט: **מי** לא עסקינן. וכי אין

המקרא מדבר אף צה"לך לטענה דלדלתי בעל משוקיה: **פדע**. דלרבנן דפליגי עליה דר"ש ולר"ש דער בעלי חיים דאורייתא: **מכלל** דה"ק. דרבי יוסי הגלילי רבנן ור"ש: **זקוק** לו. ואמאי זקוק לו אי משום מלות עובד מעובד הא כתיב משאו הרלו לו אלא משום דער בעלי חיים: **לא** דרשינן משאו. למשא הרלו לו דמשאו כל משא שעלו משמע: **ועדע**. דהכי הוא דלדחינא לך דלער בעלי חיים לאו דאורייתא: **עביד** גביה. משום דער בעלי חיים ועל כורחו יכול שזכר: **לימא** מסייע ליה. לרבא דלמא לעיל דער בעלי חיים דאורייתא: **מטפל** בה. לפרוק משאה: **אי** אמרת (ב) **לאו** דאורייתא. ועממא משום איבה הוא מש"ה אין זקוק לה שיכול להשמע ולומר דבר אסור הוא לנו: **ה"ק** ולהטעינה. ולעולם דאורייתא ורישא תנא מטפל בה בין בפריקה בין בטעניה פריקה משום דער בעלי חיים וטעניה משום איבה ולהטעינה יין אסור דלאו עבד איכא ולאו איבה איכא אין זקוק לה: **הסס** **טענינה**. לקמיה פריך הא בפריקה כתיב: **משום** דער דש"רל. שזריך להשקות שם: **בחדר** עובד כוכבים. ואין בעל המשא שם ועל העובד כוכבים לטעון: **מאי** פסקס. וכי פסקת הדבר קן דכל בהמת עובד כוכבים הוי חמר עובד כוכבים וכל בהמת ישראל הוי חמר ישראל: **שונא** שאמרו. קס"ד שונא שאמרו שונא דקרא קאי דמשמעי בפריקה י' תראה חמור שונאך רובן וגו' (ז) **שונא** דמסניתי קאי. אפך ממנישא דלעיל דשונא לטעון הוא: רובן

בעלי חיים לאו דאורייתא אמאי מטפל בה כבהמת ישראל התם ימשום איבה הכי נמי מסתברא דקתני אם היתה טעונה יין אסור אין זקוק לה אי אמרת בשלמא לאו דאורייתא משום הכי אין זקוק לה אי אמרת דאורייתא אמאי אין זקוק לה ה"ק ולהטעינה יין אסור אין זקוק לה תא שמע דבהמת עובד כוכבים ומשאו ישראל וחדלה ואי אמרת בעלי חיים דאורייתא אמאי וחדלה עוב תעוב בעלי חיים דאורייתא התם בטעניה אי הכי אימא סיפא דבהמת ישראל ומשאו עובד כוכבים עוב תעוב ואי בטעניה אמאי עוב תעוב משום דער דאורייתא אי הכי אפילו רישא נמי רישא דבהמת עובד כוכבים סיפא בחמר ישראל מאי פסקת סתמא דמלתא איניש בתר חמריה או"ל הוא וחדלה ועוב תעוב בפריקה הוא דכתיבי א"ל הא מני רבי יוסי הגלילי היא דאמר צער בעלי חיים לאו דאורייתא ת"ש ד"א אהב לפרוק ושונא לטעון מצוה בשונא כדי לכון את יצרו ואי סלקא דעתך דער בעלי חיים דאורייתא הא עדיף ליה אפ"ה כדי לכון את יצרו עדיף ת"ש ד"ש שונא שאמרו שונא ישראל ולא שונא עובד כוכבים אי אמרת דער בעלי חיים דאורייתא מה לי שונא ישראל ומה לי שונא עובד כוכבים מי סברת שונא דקרא קאי אשונא (ד) דמתניתין קאי תא שמע רובן

הכי נמי דערני פסקים (סס) מוקי לה נישאל שמונת לנשאלו כגון שראה צו דבר ערוה מה שייך צו לכון יצרו וי"ל ואלא דלא מיירי בשונא דקרא: **מה** לי שונא עובד כוכבים. ה"מ לטעון ישראל נחנם ולעובד כוכבים שזכר: מה

(א) [שנת קנ"ה]. (ב) [שנת קנ"ה]. (ג) [שנת קנ"ה]. (ד) [שנת קנ"ה]. (ה) [שנת קנ"ה]. (ו) [שנת קנ"ה]. (ז) [שנת קנ"ה]. (ח) [שנת קנ"ה]. (ט) [שנת קנ"ה]. (י) [שנת קנ"ה].

תורה אור השלם
1 כי תראה חמור שונאך רבץ חתת משאו וחדלה מעובד לו עוב תעוב עמו: שמות כג ה'

הגהות הב"ח
(א) נב' פטור לגמרי דלמא פ"ל יאזת ו' נמחק: (ב) י"מ ד"ה י' אמרת בשלמא לאו: (ג) תוס' ד"ה מדברי וכו' דלוקולוס הגר שרף:

הגהות הגר"א
[א] תוס' ד"ה לטוף. וי"ל כ"י ר"ל דא"ל להקדים אכל מ"מ חייב כמ"ש:

מוסף רש"י
צער בעלי חיים דאורייתא. שנאמר עובד מעובד עמו ואיכא מאן דרשי' עממא דקרא משום דער בעלי חיים (שבת קכ"ח).

